

Nota van B&W

Portefeuille C. van Velzen
Auteur Dhr. M.H.W. Bonsel
Telefoon 5113174
E-mail: mhwbonsel@haarlem.nl
CS/CF Reg.nr. CS/CF 2006/91
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 22 augustus 2006

Onderwerp

Meicirculaire Gemeentefonds 2006

Bestuurlijke context

De meicirculaire wijst uit dat er voor 2006 en 2007 sprake is van een duidelijk voordeel ten opzichte van de in de kadernota 2006 opgenomen raming van de algemene uitkering. Dat is met name het gevolg van de meevallende economische ontwikkeling die er toe bijdraagt dat de groei van de algemene uitkering fors is toegenomen. Een belangrijke ontwikkeling voor 2007 is de invoering van de WMO. De financiële consequenties daarvan zijn nog niet geheel en al duidelijk. De beschikbare budgetten voor de thuiszorg zijn gebaseerd op de situatie in 2005. Uit recente berichten blijkt dat het beroep op de thuiszorg in 2006 t.o.v. 2005 fors is gestegen. Door de VNG wordt, mede op aangeven van Haarlem, aangegeven dat dit niet zonder financiële gevolgen kan blijven. Vooralsnog blijven wij uitgaan van budgettaire neutraliteit van de invoering van de WMO voor Haarlem.

Een andere ontwikkeling in 2007 betreft de voorgeschreven herwaardering van het onroerend goed. Voor 2007 wordt gerekend met waardepeildatum 1-1-2005. Voor 2006 wordt nog uitgegaan van 1-1-2003. Een dergelijke herwaardering heeft financiële gevolgen voor een gemeente als er sprake is van een waardestijging die afwijkt van de gemiddelde landelijke waardestijging. Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen en de dan beschikbare gegevens, zal bij de bespreking van de komende septembercirculaire nader worden ingegaan op de verdere financiële consequenties van de herwaardering voor Haarlem. Tot die tijd gaan wij voor het financiële beeld uit van een budgettair neutrale uitkomst. In de nota belastingen, die later dit jaar wordt uitgebracht, zal nader worden ingegaan op de gevolgen van de herwaardering voor de Haarlemse OZB-tarieven 2007.

Commissieparagraaf: waarom wil het college dat de commissie kennisneemt van dit besluit.

De algemene uitkering is een van de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente Haarlem. In de mei- en de septembercirculaires wordt ingegaan op de wijzigingen in de algemene uitkering. Het gaat daarbij vaak om grote bedragen, die direct van invloed zijn op het financiële beeld van de gemeente zoals dat laatstelijk in de Kadernota 2006 is geschetst. In het kader van de actieve informatieplicht informeert het college de commissie over de betekenis van de circulaire voor Haarlem.

B&W-besluit:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de meicirculaire 2006, met inbegrip van de budgettair neutrale raming van de uitkomsten van de herwaardering van het onroerend goed.
2. Bij toevoegingen (of onttrekkingen) aan de algemene uitkering voor taakmutaties niet langer uit te gaan van automatische verrekening met sectoren, maar dit te laten afhangen van het feit in hoeverre de toevoeging (of onttrekking), gelet op het Haarlemse beleid en het Haarlemse uitgavenniveau op dat beleidsterrein, strikt nodig is.
3. Gelet op eerder genomen besluiten t.a.v. de diverse toevoegingen aan de algemene uitkering voor 2006 en gelet op het bijzondere karakter van de eenmalige toevoegingen voor praktijklokalen VSO en groepsverkleining voor zeer moeilijk lerende kinderen, deze toevoegingen te verrekenen met de sectoren.
4. De voordelige uitkomst voor 2006 van € 1,25 mln (structureel) toe te voegen aan de algemene reserve 2006, en voor 2007 en latere jaren te betrekken bij het opstellen van de begroting 2007 en het meerjarenperspectief.
5. De mutaties voor 2006 in het kader van de 2^e Bestuursrapportage 2006 suppletoir te verwerken.
6. De voordelige uitkomst voor 2007 van ruim € 6 ton structureel te betrekken bij het opstellen van de begroting 2007 en het meerjarenperspectief.
7. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
8. De commissie Bestuur ontvangt het besluit van het college ter kennisneming

Nota

Meicirculaire Gemeentefonds 2006

---

1. Inleiding

Jaarlijks worden gemeenten door middel van de mei- en septembercirculaire geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen op het terrein van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarvan is de meicirculaire de belangrijkste omdat deze voldoende informatie dient te bevatten voor het opstellen van de begroting van het eerstkomende jaar.

De omvang van het gemeentefonds wijzigt van jaar tot jaar. Twee factoren bepalen de omvang: het accres en de taakmutaties. Het accres geeft de algemene groei of krimp van de totale hoeveelheid geld in het gemeentefonds aan. De omvang van het gemeentefonds stijgt en daalt mee met de uitgaven van het rijk volgens een bepaalde afgesproken koppeling, de zgn. normeringssystematiek. De omvang van het gemeentefonds wordt daarnaast bepaald door taakmutaties. Jaarlijks krijgen de gemeenten er taken bij of gaan er taken af. Daar staat een vergoeding of een onttrekking via het gemeentefonds tegenover. De belangrijkste taakmutatie voor 2007 betreft de inwerkingtreding van de WMO met ingang van dat jaar en waarbij de thuiszorg overgaat van de zorgkantoren (AWBZ) naar de gemeenten. Belangrijke ontwikkelingen binnen het gemeentefonds in 2007 zijn voorts de extra uitname voor het BTW-compensatiefonds (BCF) en de extra toevoeging voor Openbare Orde en Veiligheid.

Het bedrag dat een gemeente uiteindelijk ontvangt via de algemene uitkering wordt daarnaast ook beïnvloed door de actualisatie van de cijfers die worden gebruikt bij de berekening van de diverse verdeelmaatstaven. Dat betreft bij voorbeeld bijstellingen in de aantallen inwoners, bijstandsgerechtigden en woonruimten. Deze gegevens worden bekend gemaakt via maandelijkse specificatieformulieren en maken geen onderdeel uit van de circulaire.

In de besteding van de algemene uitkering, die voor Haarlem ruim € 130 mln bedraagt, zijn gemeenten vrij, hoewel er wel een aantal gemeentelijke taken tegenover staan. Over de besteding hoeft geen verantwoording aan Den Haag te worden afgelegd.

Het is in Haarlem gebruikelijk om gelden die beschikbaar worden gesteld voor bepaalde taken - of die juist worden onttrokken - te verrekenen met de betreffende sectoren. Wij hebben ons de vraag gesteld of dit automatisme, mede gelet op de wankelende financiële positie van onze gemeente, gehandhaafd moet blijven.

Gemeenten hebben, binnen het totaal van de algemene uitkering, de vrijheid om zelf te bepalen of zij bepaalde toevoegingen wel of niet aan het in de circulaire aangegeven taakveld wensen te besteden. Daar komt bij dat het aan de gemeente is om aan te geven hoeveel geld zij voor bepaalde zaken wenst uit te geven, los van hetgeen via de algemene uitkering wordt ontvangen. Dat betekent ook dat de toevalligheid van extra inkomsten via de algemene uitkering niet automatisch hoeft te leiden tot een automatische verhoging van het budget voor een bepaald taakveld.

Deze afwegingen zijn aanleiding geweest om bij de kadernota 2006 te bepalen dat de extra gelden die via de algemene uitkering worden ontvangen voor leerlingenvervoer (€ 120.000) en bijzondere bijstand voor chronisch zieken (€ 350.000), niet worden verrekend met de sectoren maar worden betrokken bij het totaalbeeld van de algemene uitkering.

Wij stellen voor om deze beleidslijn, waarbij per toevoeging (en uitname) de afweging wordt gemaakt of er verrekening met de sector dient plaats te vinden, structureel van toepassing te verklaren.

Bij de afweging zal steeds per mutatie worden bezien in hoeverre de toevoeging (of de uitname), gelet op het Haarlemse beleid en het Haarlemse uitgavenniveau op dat beleidsterrein, strikt nodig is. Dat kan bij voorbeeld het geval zijn als de gemeente zich genoodzaakt ziet om kosten te maken bij de uitvoering van een taak, terwijl deze kosten niet in de begroting zijn opgenomen.

Met het hanteren van de aangegeven beleidslijn komt het automatisme waarmee tot nog toe verrekeringen plaats hebben gevonden, te vervallen. Er zijn uitzonderingen op deze regel. Dat betreft o.a. die zaken waarover in het verleden afspraken zijn gemaakt voor verrekening. Zo is bij de decentralisatiegelden voor huisvesting onderwijs in een convenant vastgelegd dat de gelden die daartoe via de algemene uitkering worden ontvangen, één op één worden doorgegeven. Mede als gevolg van een wijziging in de toedelingssystematiek zijn deze gelden sinds enige jaren niet meer exact te berekenen uit de algemene uitkering. Dat heeft er toe geleid dat sinds die tijd gebruik wordt gemaakt van de systematiek waarbij de procentuele groei of krimp van het gemeentefonds (het accres) bepalend is voor de groeivoet van de decentralisatiegelden zoals deze worden verrekend met de sector MO. Wij tekenen hierbij aan dat het convenant, waarin de afspraken over de decentralisatiegelden met onderwijs zijn vastgelegd, dit jaar zal worden geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomst van deze evaluatie zal worden bepaald hoe in de komende jaren met deze geldstroom zal worden omgegaan.

Voor 2007 is verder nog van belang dat er bij de berekening van waarde van het onroerend goed (die wordt gebruikt bij de berekening van de belastingcapaciteit van een gemeente en die als aftrekpost bij de algemene uitkering fungeert) sprake is van een nieuwe waardepeildatum. Voor 2006 wordt nog uitgegaan van de waardepeildatum 1-1-2003, terwijl voor 2007 de waardepeildatum 1-1-2005 wordt gehanteerd. De landelijke waardestijging in de periode 1-1-2003 en 1-1-2005 wordt voor woningen wordt geschat op 6,6%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling in dezelfde periode geschat op 4%. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor zowel de aftrekpost in de algemene uitkering als voor de berekening van de tarieven voor de OZB. In de analyse van de algemene uitkering voor 2007 (par. 2) gaan wij hier uitgebreider op in.

2. De algemene uitkering 2006

Voorgeschiedenis

De septembercirculaire 2005 liet voor Haarlem voor 2006 een voordeel ten opzichte van de begroting 2006 zien van € 830.000, voornamelijk door een hoger accres en een gunstige ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Dit bedrag is opzij gezet om de verwachte uitname in 2006 voor het BCF ter grootte van € 1 mln goeddeels te kunnen opvangen..

Bij het opstellen van de Kadernota 2006 is er van uitgegaan dat de meevaller op de algemene uitkering mogelijk lager zou kunnen uitpakken. Daarom is het aanvankelijke voordeel van € 830.000 bijgesteld tot € 510.000. Aan dit bedrag zijn vervolgens de gelden voor leerlingenvoer (€ 120.000) en bijzonder bijstand voor chronisch zieken (€ 350.000) toegevoegd. Dat leverde bij elkaar een bedrag op van € 980.000, waarmee de uitname voor het BCF van € 1 mln vrijwel was afgedekt.

Uitkomsten meicirculaire

De meicirculaire wijst uit dat de financiële uitkomst voor Haarlem gunstiger is dan was voorzien bij het opstellen van de Kadernota 2006. Na aftrek van € 1 mln voor het BCF resteert een voordeel van € 1,25 mln.

Deze meevallende uitkomst heeft vooral te maken met het hogere accres en met de landelijke ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Bij eerdere berekeningen aan de hand van de septembercirculaire 2005 was door ons al deels geanticipeerd op de mogelijke negatieve doorloop uit 2005 als gevolg van een lage nauitkering van de behoedzaamheidsreserve. Daarnaast was de stijging van het accres voor 2006, gelet op ervaringen uit eerdere jaren, door ons met de nodige voorzichtigheid geraamd. Dat heeft er al met al toe geleid dat het accrespercentage uit de meicirculaire meevalt. Het bijgestelde accres laat een voordeel zien van € 1.030.000. In lijn met gemaakte afspraken leidt een bijstelling van het accrespercentage eveneens tot een bijstelling van het bedrag dat voor decentralisatie onderwijs wordt doorgegeven. In dit geval komt deze bijstelling uit op € 230.000. Daarmee resteert een per saldo voordeel op het accres van € 800.000.

Naast het accres treedt er ook een meevaller van € 445.000 op als gevolg van de landelijke ontwikkeling van de uitkeringsbasis, die er toe leidt dat er meer geld via de uitkeringsfactor valt te verdelen.

Daarmee komt het totale voordeel uit op € 1,25 mln. Dit betreft een structureel voordeel dat doorloopt naar 2007 en latere jaren.

Wij stellen voor om het bedrag van € 1,25 mln voor 2006 toe te voegen aan de algemene reserve en voor 2007 en latere jaren te betrekken bij het opstellen van de begroting 2007 en het meerjaren perspectief.

Naast de ontwikkelingen t.a.v. accres, uitkeringsbasis en BCF is er voor 2006 sprake van een aantal wijzigingen die te maken hebben met taakmutaties waar gelden voor beschikbaar zijn gesteld. Een deel daarvan was al opgenomen in de tussentijds verschenen maartcirculaire. Het gaat daarbij om de volgende zaken.

omschrijving	incidenteel of structureel	bedrag
Wet Maatschappelijke Ondersteuning, extra toevoeging voor invoeringskosten	I	210.000
Naturalisatie ceremonie	S	15.000
Tolken en vertalers	S	14.500
Malta (verdrag i.v.m. archeologie)	S	55.000
Eenmalige toevoeging aan de bijzondere bijstand voor koopkrachtreparatie lage inkomens	I	320.000
Vergoeding collectieve zorgverzekering voor bijstands gerechtigden	S I	30.000 20.000
Praktijklokalen voorgezet speciaal onderwijs (VSO)	I	412.000
ZLMK: verlaging groepsgrootte	I	23.100

Ten aanzien van de toevoeging voor de invoeringskosten WMO is al eerder besloten om dit met de betreffende sector te verrekenen.

Ten aanzien van de eenmalige toevoeging van € 320.000 voor de koopkrachtreparatie lage inkomens is in de kadernota 2006 besloten om dit bedrag te betrekken bij de afdekking van het tekort op de bijzondere bijstand dat voor 2006 wordt geraamd op € 0,5 mln.

Ten aanzien van de incidentele toevoeging van € 20.000 als vergoeding voor collectieve zorgverzekering voor bijstandsgerechtigden, is in een separate notitie over dit onderwerp onlangs aangegeven dat de eenmalige kosten voor 2006 geraamd worden op € 11.700. Het restantbedrag wordt betrokken bij het resultaat van de algemene uitkering over 2006. Over de structurele component van € 30.000 is afgesproken dat deze in totaliteit wordt verrekend met de sector.

De eenmalige toevoegingen voor praktijklokalen speciaal onderwijs en verlaging van de groepsgrootte zijn toegedeeld aan die gemeenten die een (V)SO voorziening op hun grondgebied hebben. Haarlem valt daar ook onder. De toevoegingen staan los van de gelden die worden ontvangen in het kader van de decentralisatie en vallen daarom niet onder de afspraak om ze één op één te verrekenen met de sector. Hoewel de gelden in principe vrij aanwendbaar zijn, dringen zowel het ministerie van OCW als de VNG er bij gemeenten op aan om de gelden aan te wenden voor het VSO. In dat kader bekijkt de VNG op welke manier het geld dat voor deze operatie beschikbaar is zo goed en zo efficiënt mogelijk bij de scholen terecht kan komen. Gelet op deze ontwikkelingen stellen wij voor om de beschikbaar gestelde bedragen voor VSO en voor ZMLK te verrekenen met de sector MO.

Voor de overige posten geldt dat het gaat om taken die moeten worden verricht en waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden. Wij stellen daarom voor om hiervoor verrekening met de betreffende sectoren toe te passen.

3. De algemene uitkering 2007

Voor 2007 spelen een aantal belangrijke zaken die van invloed zijn op de algemene uitkering. Het gaat daarbij om:

1. het accres, de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en overige mutaties
2. de uitname voor het BTW-compensatiefonds
3. De maatstaf OZB: WOZ-herwaardering en aanpassing drempeltarieven en rekentarieven
4. de invoering van de WMO

Accres, uitkeringsbasis en overige mutaties

In de meicirculaire wordt voor 2007 een accrespercentage van 3,49% gehanteerd, hetgeen neerkomt op een stijging van de algemene uitkering met € 465 mln. Voor Haarlem betekent dit een bedrag van € 4,56 mln.

In de kadernota 2006 is in het meerjarenperspectief voor 2007 rekening gehouden met een accrespercentage van 3,0% (1% nominaal plus 2% reëel). Dat vertaalt zich in een bedrag van € 3,85 mln. Daar dient een bedrag van € 380.000 bij te worden opgeteld op grond van de afspraak om de door te geven decentralisatiegelden voor onderwijs te laten stijgen met het accrespercentage. Het totale uit het accres te dekken bedrag komt daarmee uit op € 4,22 mln. Het beschikbare accres volgens de meicirculaire komt uit op € 4,56 mln, zodat er op dit onderdeel een voordeel resteert van € 342.000.

Naast het accres geeft de ontwikkeling van de landelijke uitkeringsbasis aanleiding om de uitkeringsfactor met 3 punten te verlagen. Dat betekent voor Haarlem een budgettair nadeel van € 317.000.

Afgezien van deze daling is er bij de uitkeringsbasis ook sprake van een stijging met 7 punten. Deze hangt samen met de herwaardering van de OZB-waarde en areaalontwikkelingen. Gelet op de vele onzekerheden ten aanzien van de uitkomsten van de herwaardering (zie ook pag. 4) hebben wij deze compensatiepunten vooralsnog niet meegenomen in de berekening van de algemene uitkering voor 2007.

Als gevolg van overige ontwikkelingen, waaronder de afbouw van de suppletie-uitkering OZB en de verfijninguitkering rioleringen, stijgt de uitkeringsfactor met 5 punten. Dat levert Haarlem € 530.000 op.

In het kader van de gefaseerde afbouw van de gelden die Haarlem ontvangt voor stadsvernieuwing is de algemene uitkering voor 2007 verlaagd met € 250.000. Het gaat hierbij om de 6de tranche van een bedrag van in totaal € 2,5 mln dat in 10 jaar wordt afgebouwd. De eerste 4 tranches zijn structureel in het meerjarenbeleid verwerkt, terwijl de 5^e tranche eenmalig is ingezet ten behoeve van onderhoud met dekking uit de resterende ISV middelen. Bij de kadernota 2006 is besloten om voor 2007 en latere jaren kaderstellende maatregelen te nemen om er voor te zorgen dat het uitgavenniveau ISV gelijke tred houdt met de beschikbare middelen. Dat betekent dat de verlaging van algemene uitkering voor het onderdeel stadsvernieuwing in 2007 en latere jaren geen budgettaire gevolgen heeft.

Voorts is er in 2007 sprake van mutaties bij een aantal posten die per saldo een voordeel opleveren van € 61.000.

Per saldo tellen de genoemde mutaties op tot een budgettair voordeel van € 616.000 (zie ook de navolgende tabel)

Mutaties in de algemene uitkering 2007 (x € 1.000)

omschrijving	Mutatie vlas. meicirculaire	Kadernota 2006	budgettair	V/N
Accres (3,49%)	4.560	- 4.218	342	V
Ontwikkeling landelijke uitkeringsbasis, daling u.f. met 3 punten	-317		- 317	N
Overige ontwikkelingen (o.a. afbouw verfijningen) stijging u.f. met 5 punten	530		530	V
afbouw uitkering stadsvernieuwing	- 250	250	-	
Diverse posten	69		61	V
Totaal	4.584	- 3.958	616	V

Het berekende voordeel van structureel € 616.000 zal worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2007 en het meerjarenperspectief.

Het BTW-compensatiefonds

Bij de landelijke evaluatie van het BCF is gebleken dat gemeenten meer BTW declareren dan verwacht. Dat betekent dat er te weinig uit het gemeentefonds is gehaald voor de vulling van het BCF. Daarom is besloten tot een aanvullende uitname uit het gemeentefonds; de nacalculatie. Deze bedraagt voor 2006 € 115 mln, voor 2007, 2008 en 2009 jaarlijks € 520 mln en in de jaren daarna € 300 miljoen structureel. Om de pijn van de nacalculatie te verzachten is in het Bestuurlijk Akkoord van 4 april 2006 afgesproken om ook bedragen aan het gemeentefonds toe te voegen. De belangrijkste daarvan is een bedrag van € 220 mln voor openbare orde en veiligheid, dat in ieder geval voor de jaren 2007, 2008 en 2009 zal worden verstrekt. De verwachting is dat deze toevoeging in de jaren daarna een structureel karakter zal krijgen. Aangezien gemeenten de extra kosten voor openbare orde en veiligheid al eerder in hun begrotingen hebben verwerkt en de gelden verder niet zijn geoormerkt, kan de toevoeging worden gebruikt om de nadelen van de nacalculatie - deels - op te vangen.

Bij het opstellen van de kadernota 2006 zijn wij ervan uitgegaan dat de uitname en de toevoeging per saldo leiden tot een nadeel voor de algemene uitkering van € 3 mln. Uit bijlage 6 bij de meicirculaire blijkt dat op basis van recente berekeningen het nadeel voor Haarlem uitkomt op € 2,4 mln; derhalve een meevaller van € 0,6 mln t.o.v. onze eerdere aanname. In hoeverre deze meevaller 'hard' is - en of er sprake is van een structureel effect - moet worden afgewacht. Dat hangt mede af van cijfermateriaal dat nog wordt verzameld door onderzoeksbureau Cebeon. Vooralnog baseren wij ons voor 2007 op de cijfers uit de circulaire.

Bij de berekening van het nadeel voor 2007 en volgende jaren uit de nacalculatie is verder van belang dat de uitname voor het BCF in 2006 (voor Haarlem € 1 mln) eenmalig is en in 2007 weer wordt toegevoegd aan de algemene uitkering. Daarmee was ook al in de kadernota rekening gehouden. Het uiteindelijke beeld voor 2007 volgens de circulaire geeft een nadeel op het BCF te zien van € 1,4 mln, tegen een berekend nadeel in de kadernota van € 2,0 mln¹. Dit betekent dat het beroep op de reserve van € 2,35 mln, die Haarlem bij de Bestuursrapportage 2005-3 voor dat doel heeft ingesteld, dientengevolge voor 2007 lager zal uitpakken. Dat betekent weer dat er voor 2008 een bedrag van € 6 ton extra beschikbaar is voor afdekking van het tekort op het BCF in dat jaar. Met inbegrip van de uitname voor het BCF is de algemene uitkering voor Haarlem berekend op € 132,7 mln.

¹ In de kadernota is voorts rekening gehouden met een positieve bijdrage van € 0,1 mln als gevolg van terug te vorderen BTW bij Gemeenschappelijke Regelingen. Daarmee komt het nadeel uiteindelijk uit op € 1,9 mln (zie ook kadernota 2006, pag. 27)

De maatstaf OZB: WOZ-herwaardering en aanpassing drempeltarieven en rekentarieven

In het kader van de WOZ worden de waarden van het onroerend goed in gemeenten regelmatig herzien. Tot en met het uitkeringsjaar 2006 vonden dergelijke herwaarderingen eenmaal in de 4 jaar plaats. Met ingang van 2007 gaat dat veranderen. De waardeontwikkelingen gaan jaarlijks bijgehouden worden teneinde o.a. de actualiteit beter te volgen. Waar in 2006 nog de waardepeildatum 1-1-2003 wordt gebruikt is dat voor 2007 de datum 1-1-2005².

Op basis van informatie van de Waarderingskamer wordt de landelijke waarde ontwikkeling voor woningen in de periode 1-1-2003 tot 1-1-2005 geschat op 6,6% en voor niet-woningen op 4%. De waardeontwikkeling in een gemeente is van belang voor zowel de OZB-heffing als voor de berekening van de belastingcapaciteit die het rijk gebruikt als aftrekpost in de algemene uitkering. Iedere herwaardering leidt onvermijdelijk tot herverdeeffecten. De algemene regel daarbij is dat gemeenten met een waardestijging hoger dan het landelijk gemiddelde er op achteruit gaan, terwijl gemeenten met een waardeontwikkeling die achterblijft bij het landelijk gemiddelde er op vooruit gaan.

De geschatte waarde ontwikkeling in Haarlem komt volgens voorlopige cijfers waarschijnlijk hoger uit dan het landelijk gemiddelde. De exacte omvang van de afwijking en daarmee de financiële consequenties zijn op dit moment nog niet te overzien. Met het oog daarop is er voor gekozen om de berekende belastingcapaciteit van de algemene uitkering 2006 ongewijzigd over te nemen. Ook is in dat kader de verhoging in 2007 van de uitkeringsfactor met 7 punten niet meegenomen, aangezien deze direct samenhangt met de herwaardering.

Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen en de dan beschikbare gegevens, zal bij de bespreking van de komende septembercirculaire nader worden ingegaan op de verdere financiële consequenties van de herwaardering voor Haarlem. Tot die tijd gaan wij voor het financiële beeld uit van een budgettair neutrale uitkomst.

Bij het afschaffen van de OZB voor gebruikers van woningen in 2006 zijn - ter beteugeling van gemeentelijke tariefstijgingen - ook de zogenaamde drempeltarieven ingevoerd. Zolang een gemeente onder het landelijk bepaalde drempeltarief zit, mogen de tarieven in die gemeente onbeperkt stijgen tot aan het drempeltarief. Dit gaat in Haarlem op voor het OZB-tarief voor eigenaren van woningen. Het feit dat er in Haarlem extra ruimte is voor tariefsverhoging, is meegenomen in het coalitie akkoord. Daarin is voor de jaren 2007 – 2010 uitgegaan van een extra tariefsverhoging van de OZB van 3% per jaar.

Als een gemeente boven het drempeltarief zit, hetgeen in Haarlem het geval is voor de OZB-tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen, dan mag de jaarlijkse stijging een voorgeschreven percentage niet te boven gaan. Voor 2007 is dat percentage landelijk bepaald op 2,75%.

Als gevolg van de waardestijging in de periode 2003 – 2005 worden de drempeltarieven benedenwaarts aangepast. Dat gaat ook op voor de gemeentelijke tarieven, omdat anders de waardestijging zou leiden tot een onevenredige lastenverzwaring voor de OZB betalers. Het is daarom gebruikelijk dat de gemeentelijke tarieven zodanig worden vastgesteld dat de geraamde opbrengst in het bewuste jaar gelijk is aan de opbrengst van het voorafgaande jaar met inbegrip van de meeropbrengst uit de tariefstijging en de areaaluitbreiding. Zoals gezegd komt daar in Haarlem voor 2007 de extra stijging met 3% van het tarief voor eigenaren van woningen nog bij.

In de afzonderlijk uit te brengen nota belastingen zal nader worden ingegaan op de berekening van de OZB-tarieven voor 2007.

---

² Met ingang van 2008 vindt een jaarlijkse WOZ-waardering plaats, waarbij de periode tussen peildatum en aanvang van het tijdvak wordt verkort van 2 naar 1 jaar. In het jaar 2008 zal dan een waardepeildatum van begin 2007 gelden.

De invoering van de WMO

Belangrijk uitgangspunt in Haarlem bij de invoering van de WMO is dat dit budgettair neutraal geschiedt. Dat is mede ingegeven door de precaire financiële positie van Haarlem, die geen ruimte biedt om tegenvallers op dat punt op te vangen.

Dit betekent dat de bedragen die van rijkszijde beschikbaar worden gesteld voor de voorbereiding (invoeringskosten), voor de kosten die het gemeentelijke apparaat moet maken bij de uitvoering (uitvoeringskosten) en kosten van de taakoverheveling (m.n. de thuiszorg) toereikend dienen te zijn om de onderscheiden taken te kunnen uitvoeren.

Al eerder was bekend dat het eenmalige budget voor de invoeringskosten voor Haarlem uitkomt op € 530.000. Voorts was rekening gehouden met een bedrag van € 420.000 voor uitvoeringskosten en met € 8,2 mln i.v.m. taakoverheveling. Deze bedragen zijn opgenomen in de financiële opstelling van de nota "De WMO in de gemeente Haarlem", die onlangs door de raad is vastgesteld.

In de meicirculaire is een opstelling opgenomen van de budgetten die naar de gemeenten overgaan. Samen met de WMO wordt een viertal subsidieregelingen uit de AWBZ overgeheveld evenals een specifieke uitkering die behoort bij de WVG.

Voor Haarlem komen de bedragen (x € 1.000) afgerond voor 2007 op het volgende neer.

Huishoudelijke verzorging

1. de zorg in natura	8.430
2. netto-persoonsgebonden budget	517

Subsidieregelingen AWBZ

1. diensten bij wonen met zorg	189
2. zorgvernieuwingsprojecten GGZ	198
3. coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg	251
4. aanpassing bestaande ADL-clusters	32

Specifieke regelingen WVG

1. besluit bijdrage AWBZ-gemeenten	107
------------------------------------	-----

Uitvoeringskosten

578

Totaal	10.302
--------	--------

In de circulaire is aangegeven dat de bedragen voor een belangrijk deel voorlopig zijn. Dat hangt samen met het feit dat het over te hevelen budget voor 2007 wordt bepaald op basis van de gerealiseerde uitgaven 2005; deze realisatie is nog niet volledig bekend. Daarom zullen bij de septembercirculaire nog bijstellingen volgen.

Inmiddels is in de diverse regio's de nodige onrust ontstaan omdat als gevolg van verscherpte indicatiestelling sprake is van een gestegen beroep op de thuiszorg. Dat is in de regio Haarlem voor twee thuiszorginstellingen aanleiding geweest om een instroomstop te gaan hanteren, omdat zij bijna door hun budget heen zijn. De VNG heeft dit signaal opgepikt en aangegeven dat deze ontwikkeling niet zonder gevolg kan blijven voor het WMO budget 2007.

De komende tijd zal moeten uitwijzen in hoeverre - en in welke mate - er sprake zal zijn van een mogelijke bijstelling van het WMO budget. Vooralsnog blijven we uitgaan van budgettaire neutraliteit.

Het bedrag voor de uitvoeringskosten (€ 578.000) valt hoger uit dan wij eerder hadden geraamd (€ 420.000). Uit dit hogere bedrag moeten evenwel ook de kosten van de vaststelling en inning van de eigen bijdrage door het CAK worden betaald. Daarnaast wordt overwogen om ook de Sociale Verzekeringsbank zijn ondersteunende taken ten aanzien van de houders van een Persoons Gebonden Budget (PGB) voort te laten zetten onder de WMO. Wanneer daartoe wordt besloten, wordt ook dat budget in mindering gebracht op het budget voor uitvoeringskosten. Datzelfde geldt ook voor het

bedrag dat is gemoeid met de uitvoering van het PGB huishoudelijke zorg. Dit betekent dat het voor de uitvoeringskosten vrij besteedbare bedrag voor gemeenten lager zal uitkomen dan het in de circulaire opgenomen bedrag. Bij de analyse van de septembercirculaire zal nader op de aangegeven ontwikkelingen worden ingegaan.

Het WMO-budget wordt toegevoegd aan het Gemeentefonds en verdeeld via een integratie uitkering. Het toegevoegde budget kent eigen verdeelregels en een eigen groeivoet, die afwijkt van die van het Gemeentefonds. Daarmee wordt ingespeeld op de verwachte vergrijzing en de behoefte aan extramuraal zorg. Het budget kan jaarlijks worden aangepast op basis van monitoring door het Sociaal Cultureel Planbureau. Op die manier moet een waarborg worden gecreëerd dat de overgehevelde middelen structureel toereikend blijven. Vanaf 2007 zal worden toegewerkt naar een objectieve verdeling waarbij een overgangstermijn van 4 á 5 jaar wordt verwacht.

Over de verdere uitwerking van de invoering van de WMO en de budgettaire verwerking ervan in 2007 zal door de projectgroep WMO worden gerapporteerd.

5. Conclusies

1. De financiële uitkomst van de meicirculaire valt voor Haarlem aanmerkelijk gunstiger uit dan was voorzien bij het opstellen van de Kadernota 2006. Na aftrek van € 1 mln i.v.m. de nacalculatie voor het BTW-compensatiefonds (BCF) resteert een structureel voordeel van € 1,25 mln. Deze meevallende uitkomst heeft vooral te maken met het hogere accres en met de landelijke ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Voorgesteld wordt om het voordeel in 2006 te toe te voegen aan de algemene reserve en voor 2007 en latere jaren te betrekken bij het opstellen van de begroting 2007 en het meerjarenperspectief.
2. Het beeld voor 2007 kent een paar onzekerheden die betrekking hebben op de financiële uitkomsten van de herwaardering van het onroerend goed en de invoering van de WMO. In afwachting van nadere informatie en in lijn met de besluitvorming over de notitie 'De WMO in de gemeente Haarlem' is nu volstaan met het budgettair neutraal ramen van deze ontwikkelingen.
3. De ontwikkeling van het accres en de landelijke uitkeringsbasis leiden er toe dat de stijging van de algemene uitkering in 2007 ten opzichte van 2006 ruim € 6 ton hoger uitvalt dan eerdere is aangenomen. Deze uitkomst zal worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2007 en het meerjarenperspectief.
4. Het bij de kadernota berekende nadeel van € 3 miljoen i.v.m. de nacalculatie voor het BCF valt volgens voorlopige cijfers voor 2007 met € 0,6 miljoen mee. Dat betekent dat het beroep in 2007 op de reserve BCF uit dien hoofde lager zal uitpakken en dat er voor 2008 meer geld beschikbaar is voor het gedeeltelijk afdekken van het tekort op het BCF.

Bijlage: de algemene uitkering 2006 en 2007

Algemene uitkering 2006	mutaties	correcties	sector	budgettair
Begroting 2006	127.265			
<i>bijstelling septembercirc. 2005</i>				
uitkeringsfactor	430			430
hoger accres	750	350-	MO	400
bijdrage kinderopvang soc. medische ind. <i>maart/meicirc.</i>	240	240-	MO	
WMO (eenmalige toevoeging)	210	210-	MO	
Naturalisatieceremonie	15	15-	MO	
Tolken en vertalers	15	14-	MO	
Malta (archeologie)	55	55-	SO	
Bijz. bijstand m.i.v. 2005	257	zie KN 2006		257
Bijz. bijstand m.i.v. 2005 aanvulling	93	zie KN 2006		93
Bijz. bijstand koopkracht rep (eenmalig)	320	320-	PD	
collectieve zorgverz.(eenmalig)	20	10-	PD	10
collectieve zorgverz.(structureel)	30	30	PD	
Extra vergoeding leerlingenvervoer	120	zie KN 2006		120
Hoger accres	710	230-	MO	480
praktijklokalen VSO (eenmalig)	412	412-	MO	-
ZLMK verlaging groeps grootte (eenmalig)	23	23-	MO	-
Amendement De Pater	110	110-		-
uitname voor BCF	1.000-			1.000-
extra punten uf	445			445
	130.520	1.959-		1.235
correctie voor eenmalige posten	985-			
AU 2006 gecorrigeerd voor eenmalige posten	129.535			1.235
AU 2007 vlgs. Meicirculaire	132.716			
Verschil 2007 en 2006 gecorrigeerd	3.181			
Verklaring verschil				
VHROSV	253-	253	zie KN 2006	-
verfijningen monumenten en rioleringen	109-			109-
accres	4.560	4.218-	KN en MO	342
uitkeringsbasis: - 3 punten (excl 7 pnt OZB)	317-			317-
uf (5 punten)	530			530
terugboeking uitname BCF 2006	1.000	1.000-		-
BCF / OOV	2.387-	2.387		-
herverdeling maatstaven (afname suppletie)	100-	100		-
diverse posten	170			170
Totaal	3.094	2.478-		616